

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre . . . 24 korona.
Fél évre . . . 14 korona.
Negyed évre . . . 7 korona.
Egy hónap . . . 2.40 korona.

VIDEKEN:

Egy évre . . . 28 korona.
Fél évre . . . 16 korona.
Negyed évre . . . 8 korona.
Egy hónap . . . 2.60 korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Szerda, augusztus 2.

Nagy veszteségeik miatt szünetelnek az oroszok támadásai.

Budapest, augusztus 1. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Molodyownál, Kolomeától északnyugatra, az ellenségre nézve a harcok tegnap is teljes eredménytelenséggel végződtek, támadásai megakadályozták, Bucacnál a narci tevékenység délen valamelyest elianyult. Walesniownál az oroszoknak egy éjszakai támadását teljesen visszavertük. Luontól délnyugatra és nyugatra is az ellenség nyilván rendkívül súlyos és nagy veszteségei által kényszerítve, szünetelteti támadásait. Ellenben a legfelső FURYÓTÓL északra, továbbá a Stochnod környékben, Kaszowkánál és a Sarnából Kovelbe vezető vasutól északra, nem csökkenő hevesseggel folytatja rommozásait. Mindenütt visszavertük: részben már tüzelésünkkel, részben kézi túsával. Az északkeleti harcvonalon a Pripjettől délre, július havában összesen kilencven orosz tisztet és tizennyolcezer főnyi légénységet fogtunk el és hetven géppuskát zsákmányoltunk.

Osz és délkeleti hadszíntér:

Jelentős esemény nem történt. Höter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Beszámoló az angol-francia offenzíva egy hónapjáról.

(Háromszázötvenezer embert veszített az ellenség a Sommenán.)

Berlin, augusztus 1. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Sommetől északra szűkebb területre szorított, de elkecseregett harcok folytak, utóregéseiként a július 30-án lefolyt nagy harcoknak. A Fouraux erdtől nyugatra a keskeny arcvonalon benyomult angolokat kivettük. Maurepas vidékén egy nyolc hullámban előrevitt ellenséges támadást teljesen visszavertünk. Közvetlenül a Sommetől északra az est folyamán előretört franciákat a Monaciu majornál elkecseregett harc után egytől-egyig visszavertük. A Soametől délre mindket oldalról élénk tüzérségi harc folyik. Epp úgy a Maastól jobbra, különösen a Thiaumont-Fleury szakaszon és ettől keletre. Itt tegnap reggel kézigrántással feltegyverkezett ellenséges csapatok előretöréseit utasítottuk vissza. Flireyől északra, terjedelmes robbantással szétrombol-

tuk a franciák állásait mintegy kétszáz méter kiterjedésben. Az ezután előrenyomuló járőrök néhány foglyot ejtettek. Ellenséges felderítő osztagok vállalkozásai Labassetől nyugatra, Huituch-tól északra, Loostól délre és Reamstól délkeletre megakadályozták. Az ellenség Werweq-ben, a beig. Cominesban és más, az arcvonal mögött fekvő helységekből bombavetéseikkel lényegesen katonai károkat okozott. A lakosság körében számosan estek áldozatul a bombavetéseknek. Tegnap és július 30-án a Somme területén vonalazon belül egy-egy ellenséges repülőgépet szedtünk le vedőtüzelésünkkel, egy másikat pedig Linosnál legi harcban lőtünk le.

Keleti hadszíntér:

Egy Wuma ellen (az Oginszky csatornánál) elszigetelten előrenyomuló orosz századot német osztagok előretörésükkel megsemmisítettek. Logischyntól nyugatra a tegnap jelentett harcokban több mint hetven foglyot ejtettünk. A Nobel tónál mindkét oldalról fokozott tüzérségi harc folyt. A tótól keletre egy ellenséges zászlóalj támadását véresen visszavertük. A Stochnod arcvonal ellen az oroszok továbbra is eredménytelen támadásokban merítették ki erejüket. Az oroszokat Sznohynál és attól északra háromszor kényszerítettük tüzelésünkkel visszafordulásra. Porsknál pedig (a Kovei-rovni vasutól északra) ellentámadással vettük vissza őket. Witonicez és Kisielin között mintegy hatszor hiába támadtak. Witoniceznél egyes árkok birtokáért elkecseregett harc folyik. Ot tisztet és több mint kétszáz főnyi légénységet elfogtunk. A Turytól délre járőr és kézigrántás harcok.

Linsingen tábornok csapatai július havában hetven tisztet és tizezerkilencszázkilencvennyolc főnyi légénységet elfogtak és ötvenhárom géppuskát zsákmányoltak. Bothmer gróf tábornok hadseregénél Burkanowtól délnyugatra az oroszoknak egy kis előretörése zárótüzükben összeomlott. A Koropicez-szakaszon, Bucactól nyugatra, élénk harci tevékenység volt. Tegnap itt nem voltak nagyobb ellenséges támadások. Az utolsó harcokban kétszázhetvenegy oroszot ejtettünk foglyul.

Balkán hadszíntér:

Nem volt lényeges esemény.

Miután a Somme-területen megindult angol-francia támadás, ahogy angolok hirdették, a „great sweep” (a nagytakarítás) most már egy hónapja tart, amely időn belül ellenfeleink korábbi diósekvése szerint a döntésnek már minden körülmények között be kellett volna következnie. Erdemes vizsgálódás tárgyává tenni, hogy mit is értek el tényleg ennyi idő alatt? Előnyomulásukkal ugyan a német harcvonalat egy darabon, mintegy huszonnyolc kilométer szélességben és átlag négy kilométer mélységben benyomták, mindazonáltal ők maguk sem akarják a július 20., 22., 24. és 30-án szerzett tapasztala-

latok után állítani, hogy a német vonalat akárcsak egy helyen is meggingatták volna. E siker az angoloknak, óvatos becslés szerint, legkevesebb 230.000 emberbe került. A franciák veszteségeinek felbecsülésére jelen esetben ugyan biztos adatok nem állnak rendelkezésünkre, de noha a franciák a harcban ügyesebbek, mégis nekik is erős veszteségük kell, hogy legyen, minthogy a harcokból ők vették ki a főrészt. Ellenfeleink összes vesztesége tehát mintegy 350.000 emberre rug, míg a mi veszteségeink bármilyen sajnálatosak legyenek is, ezzel számszerűleg egyáltalán össze sem hasonlíthatók. E mellett az offenzíva lassú előrehaladása következtében bőségesen volt időnk arra, hogy jelenlegi első vonalaink mögött ismét kiépítsük azon állásokat, melyeket elől elvesztettünk. Ezen adatok helyes világitásba helyezésére meg kell még említeni, hogy a Maas területén Verdunnál a harcok első hónapjában több mint kétszáz területi nyereséggel szemben még 60.000 főnyi veszteségünk sem volt, míg a franciáknak ugyanott ugyanazon időben legkevesebb egyszázezer emberük veszett oda. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tovább!

Arad, augusztus 1.

A harmadik háborús év elején a harcban álló nemzetek fejedelmei, vezető politikusai szükségét érzik annak, hogy odaforduljanak minden hatalom és erő forrásaihoz: a nemzetekhez. De milyen nagy a különbség e megnyilatkozások között? A központi nemzetek fejedelmei önérettel, a bátor és büszke bizalom marványt érdemlő szavaival járulnak népeik elé, szavaikból ép úgy kihallatszik az elismerés forró köszönete, mint az eljövendő diadalmas idők harsogó himnusza!

Es mit hozott az entente vért izadó, szánalomraméltó nemzeteinek a második évforduló? Fejedelmeik legnagyobb része hallgat. Miről beszéljenek? Helyettük harcok folytatására izgatnak politikusai a győzelem reménye nélkül; vérbe fullasztják a nemzetek reményeit — anélkül, hogy valaha jóvátenetnék bűneiket; győzelmi mamorbá ringatják a hívó lelküket és makacs, megatalkodottsággal lehetetlenné tesznek minden becsületes békevagyat s bosszútól libegessel, önző szenvedélytel folytatják tovább és tovább — ki tudja meddig? — a rettenetes időknél ezt az orjogó tancát.

Pedig maguk sem tagadják maguk között, hogy elérkezett az az időpont,

amikor a vérvesztés már — fájl! Legmakacsabb és legbűnösebb ellenségünk Anglia, kezdi már belátni, hogy — nem „jó üzlet” a háború! E szállóigévé lett mondás elrepitője Churchill a legelőkelőbb angol folyóiratok egyikében őszintén jajuul fel: Mi lett Angliából? Az, ami a többi államokból, kaszárnyák, arzenálok és — kórnázak országa, ahol mindennapos vendék a tömegek életét kívánó halál. Hová lett az izgalom és a lelkesedés? — kérdezi s nyomban meg is felel rá: Helyet adott a megszokásnak és a csüggedésnek!

Igy beszél ma az az államférfiu, aki egykor egyike volt a rettenetes rém felidézőinek. De sehol semmi nyoma annak, hogy a maga beismerte igazságok konzekvenciáját le merné vonni. Sehol egy szó, mely süvöltve csapna le: Lássátok ezt be s legyen elég! — Nem; mindezek ellenére a háború elkövetkezendő folytatásáról beszél, mely szerinte nem ütközetek szakadatlan ronamsorozatából fog állani, hanem gazdasági és politikai visszahatasokból, melyek mind nenezebb nyomást gyakorolnak majd a népekre! — Tenat haro a késhegyig, az utolsó aranyig, vagy az utolsó emberig.

Rettenetes ezeknek az embereknek az égisz érő elvakultsága és makacssága — s azért ne altassa magát senki a hamar eljövendő béke edes reménységével. Bizalom, küzdelem és kitartás: ez legyen a jelszava annak, aki győzni akar, mert tokélete-sen igaza van annak a német államférfiúnak, aki csak a napokban mondta: Vigyazzunk, nehogy a politika megsemmisítse azt, amit a kard szerzett! (.)

Szentpétervár szalonjaiban a közeli békéről beszélnek.

Dnypr *antimilitarizmus* *szerepvételése.*

Budapest, augusztus 1.

Bukarest. A Ruszok, e Szovso idefűezett legutolsó számában cikket közöl az orosz helyzetéről, amely többek között a következő részleteket tartalmazza:

— A pétérvári szalonokban és a politikával foglalkozó körökben mindenki a háború közeli végéről beszél. A kormányhoz közel állók is arról vannak meggyőződve, hogy Oroszország és szövetségesei legutóbbi hadműveleteinek folytán a háború mérlege javukra billent és hogy ezek az operációk arra kényszerítik a kormányokat, hogy sürgősen fontolóra vegyék a háborút közvetlenül követő időre szükséges intézkedéseket. Az összes vélemények megegyeznek abban, hogy a háború a végéhez közeledik. A kormánynak ilyen körülmények között már nem a háborús intézkedések a legtöbb feladatai. Sokkal élethibavagóbb ma az országra, hogy a kormány erős kézzel hozzátogjon a belügyi kérdések elintézéséhez. A forradalmi szervezetek alaposan kihasználják azt az időt, melynek folytán a kormány figyelmét a háború kötötte le és nincs város, a melyben a forradalmi komité maga szervező munkáját a legalaposabban el ne végezte volna. A földműves egyesületek és a városi polgárok klubjai kivétel nélkül az antimilitarizmus

képzésére törekszenek, legnagyobb részük Makhakov, Szeglovitov, Sabler és Ruchlov alatt hallatlanul megerősödtek ezek a szervezetek és a Stürmer-kormánynak rendkívül nagy körültekintéssel és erálytel kell eljárnia, ha el akarja kerülni, hogy közvetlenül a külső háború befejezése után kezdődjön vagy a talán még annál is súlyosabb következményű belső háború.

Mit jelent a törökök megjelenése az orosz fronton?

— *Moraht őrnagy a keleti harctéri helyzetről. — 1915 áprilisában már megnyertük az orosz háborút. —*

— *Éjjel két óraker érkezett telefonjelentés. —*

Berlin. A Berliner Tageblatt holnapi számában Moraht őrnagy a következőket írja a harctéri helyzetről:

— Minden operatív feladat szerencsés megoldásának alapszabálya az, hogy elasztikus maradjon még akkor is, ha bizonyos imponderabiliák arra kényszerítenek, hogy eltekintsünk a győzelem külső jelétől, az előrenyomulástól. Az orosz nyári offenzíva két hónap alatt a Styr és a Stochod között huszonöt kilométernyire tudott bennünket visszaszorítani, Lucknál pedig harminc kilométernyire, Dubnó-Brod irányában ugyanennyire, Kolomea környékén ötven kilométernyire, és végül Csernovicz Kimpoung irányában pedig hatvan kilométernyire szorított vissza. Ez mindenestre eredmény, melyet nem akarunk letagadni, de nem dönti el sem a világháborút, sem pedig a keleti hadjáratot. A főhadiszálláson levő tudósítók jelentései, és a saját és a semleges állambeli szakértők kommentárjai közül egy sem mondotta aggasztónak a keleti harctéri helyzetet. Vissza kell utasítani azt a híresztelést is, hogy Lemberg veszélyeztetve van, mert hiszen Lemberg még mindig nyolcvan kilométernyire van a fronttól. Nagyon sokra tartják az oroszokat azok, akik azt hiszik, hogy abban a helyzetben lesznek, ha tolytatják a rohamot, hogy egész Lembergig jutnak el. A Sarny—Kovel és Rovnó—Kovel közti vasúti vonalak közti front kiegyenlítése nem a gyengeség érzéséből kifolyólag történt, hanem egyszerű taktikai szabály alapján, mert az előre ugró védelmi szögleteket csak addig kell tartani, amíg az a tuleróvel szemben tarthatja magát. Remélhetőleg nem sok idő múlva a török csapatok, melyek már utban vannak, a Brussilov elleni harcokba beleszólnak. Törökország készsége, hogy a közös ügyért e kritikusan helyen látba vetette csapatait, azt mutatja, hogy Törökország helyesen fogja fel az összhelyzetet. A török támogatás kétségtelenül azzal a következménnyel jár, hogy az ellenséges erő az örmény harctéren nem fog erősödni, de inkább gyöngülni. Ezzel egyidejűleg véget vet a török diplomacia azoknak a híreszteléseknek is, hogy Törökország külön békere hajlandó.

Végül az ingadozó Románia-nak Törökország megmutatja, hogy a hosszú utáni román hadjáratban csapatok is állapnak, mielőtt román veszély lenne. Ezeket a kilátásokon alig változtat Sarrail tábornoknak Görög-Macedoniában levő hadserege. Bulgária ilju és erőteljes és amit a szerb hadjáratban kivívott magának, azt meg fogja tartani mindenkivel szemben. Románia tudni fogja, hogy

sem a Duna, sem pedig a Dobrudzsán a határon nem lehet áttörni. Nekünk, németeknek minden okunk meg van arra, hogy a vitéz magyaroknak e pillanatban segítségére menjünk és szép országukat az orosz tömegektől megóvjuk. Ha ilyen szempontból nézzük a keleti eseményeket, akkor minden gond nélkül nézhetünk az orosz harctér eseményei felé.

Stockholm. Az elmúlt két év háborús eseményeire visszatekintve az Aftonbladet a következő eredményre jut:

— A központi hatalmak a két kritikus idő pontot szerencsésen kiakították, 1914. év őszén és 1915. tél utóján. Amikor az osztrák-magyar vezérkar 1915. április 19-án közölte, hogy a március 20 óta tartó orosz offenzívát a Karpatokban és az egész fronton feltartóztatta, ez valóságban a világháború fordulópontját jelentette. Ettől a naptól kezdve a központi hatalmak helyzete miniatkább javult és az orosz tömegátadások és az angol, a francia offenzíva ezen bajosan rognak változtatni. A két háborús év figyelmes szemlélője azt látja majd, hogy a harmadik háborús év kezdésének eseményei olyan válsággá élesednek, amely minden valószínűség szerint eldöni majd a háborút. Valószínű azonban, hogy Németország és szövetségesei megoldják ezt a válságot és a háborút a javukra fogják eldönteni.

TORVENYKEZÉS.

§ Mese az argentinai államügyészről. Budapesti jelentik: Erdéses tárgyalás kezdődött ma a büntető járásbírószágon Wiener bíró szobájában. A panaszos Pollak Klótd huszonöt éves budapesti lány volt, aki Ricardo Quero Perez argentinai államügyészt panaszolta be életveszélyes fenyegetés miatt. Pollak Klótd úgy adja elő az esetet, hogy néhány hónappal ezelőtt Argentínában, Buenos-Airesben lakott s itt az öccse bajba került. Hogy ne történjék semmi baja, fölment az államügyészhez, aki meg is ígérte támogatását, de viszonzásképpen azt kérte, hogy legyen a barátja. Ő ezt is megígérte, mert kényes helyzetben volt, de nem váltotta be ígértét. Hajóra tlt, Hamburgba utazott, a hajóra azonban követte az államügyész, aki követelte, hogy teljesítse ígértét. A szerelmes argentinai Budapestre is utána jött s itt levelekkel és ajándékokkal üdöste. Amikor látta, hogy semmit sem eredményt sem ér el, azt írta neki hogy huszonötödik életévét már betöltötte, de a huszonkettediket már nem fogja megérni. A járásbírószágon az ügyben már egyszer kiütötte a tárgyalást, de azon sem a panaszos, sem a vádlott nem jelentek meg. A rendőrség azt az értesítést adta, hogy az argentinai inas Budapestben, szel szobában Pollak Klótd

ttld azt állítja, hogy ő a rokonának is megmutatta a lesekedő államügyészt. A mai tárgyalást ilyenformán vádlott hiányában nem lehetett megtartani, egyébként a bíróságnak az a véleménye, hogy az argentinai államügyész nincs Pesten, hanem — a mesében.

§ Kenyeret lopott. Lopás büntetőjével volt vádolva egy 20 éves ápolónő, aki az aradvármegeyi környékban 1915. év február 25-én, nyolc adag kenyeret, amelyet a betegeknek kellett volna kiosztania, eltulajdonította és a kórházba járó öccsével vitette el. A lopást egy katona vette észre, figyelmeztette a kórház portását, aki elcsapta a tiut. Vádlott a tárgyaláson töredékesen bevallotta bűnét. A királyi törvényszék bűnösnek mondotta ki lopás büntetésben az ápolónőt s az enyhítő körülmények figyelembevételével egyházi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Tisza István gróf határaink biztonságáról.

Arad, augusztus 1.

Arad, augusztus 1.

Tisza István gróf miniszterelnök, mint ismeretes a múlt héten járt Máramarosszigeten. Mint tudósítónk jelenti, a miniszterelnök Nyegre László főispánnal megjelent a vármegyeháza nagytermében, ahol Szabó Sándor alispán vezetésevel a tisztviselők küldöttsége várta.

Szabó Sándor alispán a miniszterelnököt a következő szavakkal üdvözölte:

— Nagyméltóságú miniszterelnök ur! Fellette hálásak vagyunk, hogy nagyméltóságod e válságos időben vármegyénket másodízben felkeresni méltóztatott. Elénk tisztelete az annak, hogy midőn minket a veszély oly közelről fenyeget, nagyméltóságod a bátorítás és vigasztalás segédelmét mily sok jóindulattal kegyeskedik részünkre nyújtani. Forró köszönettel adózunk a szenvedett károk megtérítésénél a pusztulás alapos nyomainak eltüntetésénél nagyméltóságod részéről megnyilatkozott nagyiroka jószágáért. Eddig kérjük az egék urat, hogy áldásos emlékezet fűddjék nagyméltóságodnak magasatos előlétől vesérelt ezen utjános.

Tisza István miniszterelnök az üdvözlésre a következőképpen válaszolt:

— Eljöttem, hogy személyes meggyőződést szerezzek arról, vajjon mint szakszerű esetleg intézkednem. Jól esik, hogy semmitől szemben állhatok önökkel megint és arról biztosítottam az urakat, hogy ami a veszedelem elűrésére emberileg lehetséges, meg fog történni. Nem szeretek jóvendőmondásba fogni és utóvégre háboruban veletlenül mindig vannak, de emberi emámitás szerint azt mondhatom, hogy a veszély, amely ezt a vidéket eléggé megközelítette, nem fogja önöket otthonuktól ki-mozdítani.

— A tisztviselői kar már a múltban is derekasán megállotta a helyét, pedig akkor a veszély közelebb és nagyobb volt. Háboruban egyébként a tisztviselőknek éppen olyan kötelességeik vannak, mint a katonáknak: higgadt-ságban, nyugodtsággal előjárni és a közönségben a lélekjelemltet fenntartani.

A miniszterelnök még egyszer megismételte, hogy határaink védelme dolgában minden megtörtént.

Tisza István gróf csak rövid óráig tartózkodott Máramarosszigeten, ahonnan Nyegre László főispán kíséretében a vármegye exponát natárszéki vidékeinek megtekintésére utazott.

A miniszterelnök látogatása a város közönségében lelkes és bizakodó hangulatot váltott ki.

Bratianu izenete Oroszországnak.

(Románia magatartását nem változtatta meg az offenzíva.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 1.

Bukarest. A román kormány francia nyelvű hivatalos lapja, az Independanța Roumaine tegnap, eddig szokatlanul éles módon támad rá a ruszofilok munkájára, akik minden áron megakarták zavarni az ország egyensúlyát. Így szól hozzájuk a kormány:

— Komoly okaink vannak arra a megállapításra, hogy ez emberek minden vádaskodásra egy vagy más értelemben célzatos és rosszakaratu. Jól tudjuk, hogy mindaz, amit itt mondunk, még mindig nem fogja megakadályozni, hogy az emberek tovább folytassák légből kapott rosszakaratu híreszteléseiket. Azonban van nálunk egy jókora számú ember, akinek megvan a helyes érzéke és akik meg tudják különböztetni a valót a hazugságtól, a hamistól és célzatostól. Ezért különösen ezen emberek hazatasságára és bölcsességére hivatkozunk akkor, midőn a dolgokat a maguk valódiságában akarjuk bemutatni.

— Poklewsky Kosiel hivatalos lapja, az „Adeverul” azt mondja, hogy Románia a cselekedetek küszöbén áll és jól lehet, Mile Konstanin nem is kerülhet Bratianu színe elé, meg is írja, hogy Bratianu holnap az entente melé fog állni.

— Eniurescu panama viselt fia azon panaszkodik az Epocában, hogy Dassofov és Poklewsky tulsagosan engedelkenyek voltak Romániával szemben. Ez a fekevesztett izgatás, mely a közvélemény leizgatását célozza és Oroszország haragjának a felkeltését, ugyanazon torrásból erednek és ugyanarra számítanak, melyek korábban arra készítették az oroszokat, hogy Mamornicanal betöljének.

— A kormány és minden józan ember azonban tudja, hogy Románia aacióját sem a bel-, sem a külső leuyegetesek nem idzuetik elő. Megállapítjuk még egyszer azt, hogy az entente tamadó kísérletei semmi-lyen meg csak meg sem változtattak sem a központi hatalmak helyzetét, sem Románia magatartását.

Legteljebb Tace Jonescu bandája polukájának letoresét jelentette. Ezért Románia minden telvilágosodott férta, akik mindegyre többen vannak most, azon meggyőződésben van, hogy Romániának nincs mitől tartani.

Berlin. A Draperul közli, hogy a Bratianu miniszteriumból több miniszter távozni készül. Elsősorban Moroun lesz az, aki átadja tárcáját.

Bukarest. A román kereskedelemügyi miniszterium Németországban, Magyarorszag és Ausztriában nyolcvanezer tonna szemet vasarolt be. A szállitás a Dunán már megkezdődött.

Bukarest. A bukaresti lapok a következő elhivatalos kommunikét közlik: Staicovici Christian, a román bevételi bizottság igazga-

tója és Raducanu-Popescu kereskedelmi at-lasé tanácskozást folytatott Sobotka és Drucker megbízottakkal, az osztrák-magyar be- és ki-viteli bizottság tagjaival. A tanácskozás tár-gyát a még Brassóban lévő Romániának szánt áruk gyorsabb továbbítása képezte.

Bukarest. A Luceaesi lapok jelentik: A román vasutak igazgatóságának küldöttei a napokban tanácskozást tartanak, hogy megál-lapítsák az új „Mercur” vonatok közlekedését, amelyeken Romániából különféle árukat fog-nak szállítani Ausztriába és Magyarországra, a romániai terményekért. A tanácskozáson az osztrák- és magyar vasutak kiküldötjei is részt vesznek.

Olasz foglyok munkája Aradon.

(A csendes táján csapat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Nagyon kevesen vannak Aradon, akik tudják, hogy a város határában egész esomó olasz fogoly végez mezőgazdasági munkát. Az áruló olasz hadsereg fogoly katonái még má-jusban kezdtek Aradra szállingózni és a szá-muk azóta folyton gyarapodott, úgy, hogy ma a esálai erdőben 50 talian foglalkozik szőlő-műveléssel. Mellettük békességben dolgozik 60 orosz fogoly. Az olasz katonák között csak egy 35 éves van, a többi mind 20 és 30 között levő, napbarnította, igen jó megjelenésű csinos fiókó. A legnagyobb részük földművelő osztályból került ki, huszan szakképzett szőlőművelők.

Németül eszpan egy beszél köztük;

A többség jó munkaerőnek bizonyult és a Csaba-határkai szőlőtelep igazgatója, Varga Zsigmond meg van velük elégedve.

— Azt nem lehetne állítani róink — mondta egyik kintlakó, — hogy dolguk tel-jesítése közben kitörne belőlük az olasz tem-peramentum. Dainak, vidámságnak nyoma sincs közöttük, hanem teljes fásultsággal, ön-megadással végzik mindennapos teendőjüket és látszik rajtuk, hogy szeretnék már, ha vége volna a háborúnak. Egyébként a világháboru-ról ugyszólvan semmit sem beszélnek. A köz-vetten közelükben dolgozó orosz foglyokkal alig érintkeznek, mert hiszen az oroszok sem oroszul, sem francián, sem németül nem tud-nak, az olaszok pedig nem jutottak annyira a foglyverbarátságban, hogy Nikolajevics nagy-herceg anyanyelvét megtanulták volna. Mun-kájuk végzetével a telepen levő kőből épült kis kaszárnyába vonulnak vissza és kipihenik a nap fáradoimait. A kaszárnya két részből áll és a középső helyiségben van a hatalmas konyha, ahol a jó eledelt készítik számukra. Arról természetesen szó sem lehet, hogy spe-cialis nemzeti eleuelükkel keveskedjenek ne-ki, mert hiszen akkor külön kelene lőzni az oroszoknak és az oroszoknak is. Egyébként ok

nem nagyon válogatnak az ételekben és min-dent szivesen megesznek, de legfőképpen — a húst. Nemzeti eledelükben azért nincs hánny, mert hazulról nagyon sűrűn kapnak esoma-gokat, tevé talian étkekkel, déli gyümölcsök-vel, csemegékkel, makaronival. Igen jellemző, hogy az olaszok között eddig egyetlen súlyos megbetegedés sem történt, ragályos bajokról pedig szó sem lehet. Legutóbb négy katonát kellett eltávolítani, mert a harcotéren szerzett sebesülésük utóbántalmi jelentkeettek náluk. Az olaszok mindössze kétszer voltak beat a városban, amióta Aradon tartózkodnak: két isentisztelet alkalmával, a római katholicus templomban.

— Érdekes megfigyelni, hogy még a ka-szárnyájukban sem igen beszélgetnek egymás-sal. Ha hozzájutnak egy kis megengedett olvasnivalóhoz, akkor belemelyed-nek a könyvbe és rajuk nézve ilyenkor meg-halt a külvilág.

Altalában pénzt ritkán kapnak a foglyok. Az ins-piciáló katonai parancsnok elég sűrűn keresi fel őket és érdekli, hogy nincs-e valami kívánni valójuk, ok azonban sohasem panaszkodnak. Beletöröltek sorsukba és a közetük levő állásuk épp olyan szürkéknek érzik ma-gukat, mint a közlegények. Legfőbb ambició-juk az, hogy a munkájukkal a telőbbeség meg- legyen elége. Amint említettük, a foglyo-kat nem engedik be a városba, mert saigoru katonai fegyelem miatt vannak, emberileg ban-nak velük, de — hadifoglyóknak tekintik őket.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Vigjáték este az Usánlában. Sok ér-tékes és érdekes drama után tegnap a színház két érdekes vigjátékot mutatott be, amely minden tekintetben elsőrangú és külön-külön is díszere válnék bármely színház műsorának. A berlini Union gyár első-rangu gyártmánya mind a két kép és a budapesti Mozgókép Otthon záró műso-rain szédületes a nagy sikert aratott. Felesle-ges volna részletekben előadni a két vigjáték tartalmát, elég jelenteni annyit, hogy ugy tár-sadalmilag, mint külalakban igazán elsőrangú attrakció. A színház akkor, mikor most a hoit-szezonban ilyen műsorokat hoz, mintegy elő akarja készíteni a jövő évadot, amely nivó tekintetében még az ideit is messze túl fogja haladni. — A jövő évadban a következő nagyszámu szenzációkat fogja az Uránia ki-zárólagos joggal bemutatni: Francesca Ber-tini, Erna Morena, Hanny Wiese, Treumana Paulik, Mia May, Talaraó, Alvin Neusa, Harry Piel detektív sorozatok, ezentelül a Szenska Quver, Union, Messter és Bioskop gyárak minden termékét.

* A kalandor báró. (Detektív dráma az Apollóban.) A népszerű detektív-műsorok egyik legkiválóbbja ez a mesteri kézzel meg-konstruált darab, amelyben a rendezői taláé-konyaság szinte versenyt dolgozik az íróval, és az előadó művészekkel. D' Orville baronak, ennek a rejtélyes emberek misztikus élete körül forog a darab mesesszövése. Egymást érik az idegizgató bonyodalmak és esetekmé-nyek amíg kiderül, hogy a rejtélyes báró és a Flóra színház igazgatója tulajdonképpen egy személy. Bizonyos, hogy ez a darab, amely a detektív drámáknak legkiválóbbja, paratlan ér-deklődésre tarthat számot. A kalandor báró 2-án és 8-án, szerdán és csütörtökön kerül ve-tésre több érdekes mellékkepekkel és hadi-képpel együtt.

Dobro je miran biti.

(A montenegrói százados.)

Az Aradi Közlöny munkatársától.

Arad, augusztus 1.

Albániából marsoltunk hazafelé. A transzport se volt adva, csak néhány sarcsa, meg 3 kocsi maradt meg az egézből. Estelodott mire a Sautari tavat járó nehékes alkalmatosságokról leihelődöttük, — de V-r-ban nem volt maradás, helyszűke miatt — tovább kellett menni az egyetlen országúton, amelyik a tenger felé vezet Montenegro déli irányában. Vagy 1 és fél órai mars után az ut egyik kanyarodásánál nagyon alkalmas éjjeli szállás mutatkozott. Terraszzerű kiugrással az országút mellett 3 tipikus montenegrói ház állott. Valóságilag egybeépített 3 faeskerücsök. Valami szinkülönbség a durva kőfalak esetén külsején, a tetők vonalán egy-egy törés s az ablakok nevezett lukak színt és formakülönbsége árulta el, hogy ez 3 különböző najiék. A középső részek földszintjén boltozatos és elég tágas helyiség mutatkozott, melynek padlóján az észlelt alomszáma mutatta, hogy itt már mások is igénybe vették az éjjeli menedéket.

— A lovakat az istállóba! A kocsik a ház előtt maradnak!

A kocsisok tudják a dolgukat. Kifognak, ketten vízért mennek. A „kocsházi” is lekerül az ülésből. Lassú mindjárt vacsora az embereknek.

Mialatt az éjjeli elrendeződés folyik, a középső ház ablakán megjelenik egy mumiakéj.

— Borta nam dwie godine! (Két éve beteg vagyok!) Dajte mi malo kafe! (Adjatok egy kis kávét!)

Ha nem mondja is elbittük volna neki, hogy beteg. A becsült szemek, a csontra száradt arcból s a nádszáivékonyosága nyak mutatták, hogy esuttal a montenegrói igazat mondott.

— Na Gyuri, vigyél fel neki egy marékka!

Gyuri kerül, fordul, azzal a hírel jár vissza, hogy odafönt egy tisztünk lakik.

— Akkor azt megnézzük!

Felmegyek, benyitok az ajtón, ahol épen hangokat hallok. A konyhába kerütem. A féluomály és tojtó füstben bizony elsínta nehezen ment a tájékozódás. A paráza melől egy úde női hang szólt:

— Zwolte gospodine!

Gondolom magamban, ugyancsak megfiatalodhatott a vasorru bába. Hamarosan kiderült, hogy a szélső házban vagyok s az öreg beteg asszony mellettünk lakik, de a tiszt itt a szélsőben szállásol, csak hogy még nincs itthon. Csakugyan megszólal a tűz melől egy puccer — kiugástalan galiciai szarokban — hogy a hadnagy ur, aki itt egy munkásosztágot vezet, pár perc múlva itt lesz.

A benszülöttek marasztalnak, várjam meg a gospodár officiert, már széket is tolnak elém. Engedek a szives marasztalásnak, leülök. Korutnézek. Hat bizony ez a helyiség sokban különbözik attól, amit mi otthon konyháknak szoktunk nevezni. Az eléggé tágas szoba vastag pallókkal van padozva és pontosan a közepén 1 □-nyi rész kőből van kirakva. Ez a sporuéri. A fagerendákról viszont ezen a helyen egy lánc csung tetel, azon egy üst lóg. A tetőn néhány lyuk, azon mehet kilele a füst, ha akar. Most épen nem akaródzik,

azért van nyitva az ablak is. A paraszt a fiatal asszony egy pléscsával tegyezgeti, hogy a friss rózsás lángot fogjon. Néha ez is sikerül. Nyenker imbolygó világosság támad a láton, hogy 2 gyerek — olyan 4-6 évesek — meg egy öreg ember van meg itt a tűz körül.

Az öreg már küldi is a menyecskét, hozzon a „gospodina”-nak (már mi is nekem) „raklat”.

Ebből megállapítom, hogy a fogadtatás eléggé barátságos a már nem is bánom, hogy a revolveremet lent hagytam a kocsiban.

Mindazonáltal hivatkozva 10 év előtt tett (s a néboru folyman természetesen végörvényesen leltüggesztett) antialkoholista fogadtatásomra, óvatosságból a pálnkat igen udvariasan magamtól elhagytam. Viszont kikérelendő, vajon visszautasításom nem okozott-e túlságos estenszenvet, megindalom a gyerekeket csokoládeval, az öregot cigarettával. A mohóság, melyet a kialsakát fogadjak, bizonyítja, hogy itt szent a balkáni béke.

Azután beszélgetésbe elegyedünk. Kiderül, hogy az öreg az após, a fia pedig, aki a montenegrói háuseregben századosi rangot visel, ura a menyecskének. Most várják haza a munkából!

— No és örültök-e a békének? (Nobena, a Balkánon nincs magázódás, ott mindenki „Te”.)

— Örünk, hogyme örülnék? De mi kor nincs kávé, meg nincs cukor elég!

— És hogy békében itthon lehettek valamennyien, az nem édesíti meg eléggé az életeteket?

— Dehogynem, Uram, de mégse lehet úgy bevasárolni, mint azelőtt! az a menyecske véleménye...

Az öreg meg dünnyögve mondja, inkább talán megának, mint nekem:

— Dobroje miran biti! (Jó dolog a békesség!)

A menyecske szikrázó szemekkel mered az öregre:

— Dobraje, dobraje, a kinek van miből!

Még össze találunk kapni, gondolom magamban, de ebben a pillanatban megjelenik az ajtóban egy 35-40 év körüli férfi.

Megdöbbenve áll a küszöbön, a kezében a kacor. (Már csak így nevezték el az emberim azt a métecsnyi dorongra erősített görög orru kést, a mellyel itt a bozótot nyasik. Veszedeelmes tegyver a közeliarsban.)

Azt a pillantást se fogom egyhamar elfelejteni, a mellyel a jövevény végigmért! Egy pillanatnyi kies csand, aztán az öreg megszólal:

— A fiam!

Felallok. Nem vagyok épen kicsike legény, 184 centimétert diksolt az assentaláskor a merekekezél, de a jövevény tőfejjel magasabb nálam. Szabályszerűen bemutatkozunk. A gatyás, bosekoros paraszt valami öntudatlan uras modort mutat el. A hangja csupa udvariaság és barátság, mikor megszólal:

— Csak nem hagyjátok itt a füstön a gospodinat! Lessék bejönni, s már nyitja is az egyetlen lakoszoba ajtaját, melynek tisztasága élénk elmentete a konyháknak.

Bemegyünk a szobába. En beennem valami belső sugallat motozokált, „a fere azt a revolvert, de kár volt lent hagyni a kocsiban!”

Az asszony — most már az ura parancsára — megint előttem áll a pálnkával. An újra az antialkoholista fogadtatással véveken, — a férj megértően mondja: „Good Templar”! Tiszta angol kifejtéssel mondja ezt, amint hogy később rá is jövünk, hogy a százados ur 2 évet töltött kint Amerikában. Az óccser volt ott utogai. (Nota: Montenegro-ban 100 ember közül 90 kintjárt, pénzt keresni. Hoztak is bazi aranyat szépen. De azt, hogy dolgozni, pénzt keresni volt kint, nem yalija be egy sem. Csak rokont utogait jartak, az az általános urgy.)

Lassanként belejövünk a diskurálásba.

— Uram, én csak a ti katonáitok figyelmét bánom! Nezd itt azt a hazam az országut mellett. Százczerevei mentek itt el a ti katonáitok. 4 évig voltam tavol. Lent a macedón hegyek közti ért a béke. Egész uon hazatele azon gyotrudtom, vajon megmaradt egy tegla a hazamból, egy porcska a családomból? Ha nezd: senkinek majszálta nem gorbut, s egy szalmaszal nem sok, annya kar nem esett nálam! Tisztelet a ti katonáitok tegyelmének!

— Ha a mi katonáitok ismernek a tegyelmát! Nezd én százados vagyok, s ha más törzsbennem parancsot adnak, képes ream fogni a pisztolyat!

— Nem való nekünk a háboru. Dolgozni és békében lenni, ez való nekünk. Nezd s szölöm eivadult, földemen szig lesz meg az idei kenyér. Nem asszonykezoze való az ez!

Nagyot sóhajtott:

— Hála istennek tul vagyunk mindezen, a nagy gamsztek törják a fejüket a jövő térképén, mi montenegróiak örülünk a békének és a sorsra bizzuk magunkat. Az osztrák császár jó ember! Majd csak megleszünk.

Igy beszélt a montenegrói százados akkor.

Négy héttel később ura arra vitt az utam. Csodalalozva láttam, hogy az én századosom háza üres.

Három nap múlva találkoztam egy menettel. Internáitakat vittek. A volt montenegrói hadügyminisiter teleplezeti stiklje után volt ez. Megismertem a tarsaságban az én századosamat is.

És most már én is tudom miért dünnyögte az öreg montenegrói akkor esta:

— Dobroje miran biti!

Vadász Armánd dr.

VAROS ES MEGYE

Lejáró pályázatok. Arad város törvényhatósága pályázatot hirdetett Rámer István rendőrkapitány halálával megüresedett rendőrkapitányi állásra. A pályázat augusztus 1-én délután 5 órakor járt le s pályázataikat a következők nyújtották be: Kovács Antal rendőrhadnagy, Moldovan Odón rendőrhadnagy, Szilágyi László tr. rendőrfőkapitány, Soopkovszky Teofil rendőrhadnagy és Hoffmann Győző rendőrhadnagy. A most szervezett rendőri iktatói állásra is pályázatot hirdetett a törvényhatóság és erre az állásra Odrý Zoltán rendőrnész, Török Viktor számvevőségi tisztviselő és Kertész Ernő rendőrségi irnok pályázott. A két állást a legközelebbi törvényhatósági bizottsági közgyűlés saavazással tölti be.

Arad lakosságának fele kap hadisegélyt.

(Három millió korona két év alatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Az úram bevonult, a fiam bevonult, a gyerekeim kicsinyek. Minden borzasztó drága és keves. Keves a hadisegély. — Kora reggeleken a piacra, pékboltok és tejcsarnokok előtt, két év óta hallhatjuk ezt a siránkozást. Figyelmes és kevésbé figyelmes szemlélő, mindenki észrevehette. Két év óta hallhatjuk ugyanazt, két év óta félteljebb assal a különbséggel, hogy mindig többen lesznek a siránkozók és mindig kétségbeesettebben panaszkodnak a drágaság telet.

Érdekesnek találjuk kimutatni, mennyit kap a hadisegély? Mennyit fizetett ki Arad városa hadisegélyre? Mennyi a segélyre szorítottak száma? Minden rideg számadat egy-egy kis család háborús tragédiáját takarja.

Hogy történik hat a hadisegélyezés? A bevonult családientartó tellessége jelentkezik az illetékes városi hivatalnál, ahol katonai igazolvánnyal bizonyítja, hogy a családientartó bevonult. Az adatok valódiságának megvizsgálása után megkapja a hadisegélyt, amelyet a háború első idejében fél havonként, jelenleg hónaponként fizetnek ki. A hadisegély kivételénél első sorban azt vesszük tekintetbe, hogy a segélyre szoruló ne részesüljön nagyobb segélyben, mint amennyi a családientartó átlagos napi keresete volt. Naponkénti segély nyolc éven felüli családtagoknak napi 62 fillér, nyolc éven aluliaknak napi 31 fillér. Emuag járul még a lakbérsegély, amelyet bizonyos arányok szerint állapítanak meg. A segély összege a háborús drágaság ellenére ma is az, mint volt 1876-ban, amikor a törvényt megalkották.

Bonakivül érdekes a kifizetett segélyek táblázata a háború leteltét két esztendőjében. A kifizetett összegek féltékenként fokozottan emelkednek és az jelmelkedések szemmel láthatólag egyenes arányban állanak az időnkinti bevonulásokkal, ami különben természetesen is.

A táblázat a következő:

I. félv. 1914. év szeptember 1-től 1914. év december 31-ig 463.908 korona 10 fillér.

II. félv. 1915. év január 1-től 1915. év június 30-ig 745.818 korona 42 fillér.

III. félv. 1915. év július 1-től 1915. év december 30-ig 847.072 korona 98 fillér.

IV. félv. 1916. január 1-től 1916. június 30-ig 1.086.198 korona 48 fillér.

Összesen 3.142.987 korona 98 fillér.

A háború kezdetétől 1914. év szeptember 1-től 1916. év június 30-ig Arad városa kifizetett három milliót hadisegélyre.

Három millió korona a kifizetett hadisegély. Amint utána néztünk, azt az összeget utalták ki 8400 tételekben. 8400 egyén vette fel a hadisegélyt. Ha minden egyénre átlagosan becslés szerint legalább három családtagot számolunk, úgy a segélyre szorítottak száma Aradon felültes számítás szerint 25—26 000, melyből az esetleges körben megvan a segélyek minőségének lecsökkentése. Tehát a lakosoknak a felét az állam segélyezi.

Nem tartjuk érdektelennek megemlíteni, hogy mi történik a rokkantakkal és a hadisegélyekkel. A hadisegélyezés első lépése az, hogy a hadisegélyre szorítottak listáját összeállítsák és segélyt olyan kevés, hogy hallatára önkéntelenül is eszünkbe jut a hadisegélyekről szóló sok és szalmaszál mese, amelyek legnagyobb részben igazak, de amelyeknek minden vigyelemmeltség mellett igen szomorú a háttere.

lévén az alapmotívumok a nyomor és a szükség.

A hadisegélyek a férj halála után hat hónappal már nem részesülnek többé hadisegélyben. Ellenben ugynevezett özvegyi járulékat és ideiglenes segélyt kapnak. Ez utóbbi csak a háború tartama alatt jár. Az ugynevezett özvegyi járulék vagy nyugdíj a gyalogsági állásuktól, rendfokozat szerint havi 6—20 koronáig. Az ideiglenes segély havi 10 korona, amelyhez minden hadiárva után még fejenként egy korona járul.

Az özvegyi járulék a tisztek családtagjainál: XII. rangfokozat zászlós havonként 58 korona 88 fillér.

XI. rangfokozat hadnagy havonként 62 korona 50 fillér.

X. rangfokozat főhadnagy havonként 75 korona.

IX. rendfokozat százados havonként 88 korona 38 fillér.

VIII. rendfokozat őrnagy havonként 100 korona.

VII. rendfokozat alezredes havonként 126 korona.

VI. rendfokozat ezredes havonként 166 korona 66 fillér.

Ehhez járul még 50 százalékos pótlék, valamint az árva nevelésére az özvegyi nyugdíj járuléka egy ötöd része.

A rokkantsági segély nagysága attól függ, hogy mennyit állapít meg a katonai orvosi bizottság, procentuálisan, munkaképtelenség címén. Ha a munkaképtelenség 50 százaléka áll fenn, úgy havonként 5 korona, 100 százaléknál havonként 10 korona. Ha semmi munkára sem képes, havonként 15 korona. Eltartott felesége, apja és anyja után havi 5 korona, a gyermekek után havi 3, illetőleg 5 korona.

SPORT.

A Magyar Testgyakorlók Köre Aradon.

(A magyar válogatottak szereplése. — Arad nagy sportnapja.)

Arad, augusztus 1.

Szenzációs esemény színhelye lesz augusztus hó 6-án az ATE Ovartéri sporttelepe. Magyarország bajnok csapata, az MTK jön le teljes összeállításban, hogy az aradi sportközönségnek is bemutatassák világírű játéktársaikat, melyek megszeresnek és évek óta tartják a büszké bajnoki címet, tagjai közül kiemelten állandóan szerepelnek a magyar válogatott csapatban. Itt lesz Schiesszer Imre, Schaffner, Kertész M., Csüdör, a magyar korbálsport legválogottabb alakja. Az MTK-t nem kell jobban bemutatni a sportközönségnek, eredményeit, melyeket az idei szezonban egy a fővárosban, mint az osztrák csapatok ellen elért, közömbösnek, jelenleg a monarcia legjobb csapata. Az ATE vezetősége óriási előkészületeket tesz, hogy a bajnok csapatot méltóképen fogadassa, a részleteket a napokban hozzák nyilvánosságra. Arad városának ezen sportnapjaitól elváratlanul olyan érdeklődés lesz, mely szükségesé teszi a pálya bővítésének kibővítését, ezért az ATE ez irányban is megteszi a szükséges intézkedést.

+ AMTE—ATE 4 : 0. (1 : 0). Vasárnap délután játszott a két aradi egyesület, melyet közel kétezer főnyi közönség nézett végig. A mérkőzést szép játék után az AMTE csapata nyerte meg a fenti arányban az ATE rossz összeállítású és kedvetlenül játszó csapata ellen. Az AMTE játéka magas stílusú volt és ugyan szép összjátékot produkáltak, lélek és kedv volt a csapatban. Különösen tetszett a közönségnek az AMTE védőinek pompás akciója a második tenűdben. A mérkőzés után a győztes csapatot lelkes ünneplésben részesítették. Biro Okova (Olb) volt.

Aradi középiskolák elhelyezése.

(Nem lehet javítani a helyzeten.)

Arad, augusztus 1.

Harmadik éve kezdődik a háborúnak s ugyanannyi ideje, hogy az iskolákat kitelepítették régi térszűkből a most kegyelemtől elzárt huzodnak meg itt-ott, a város egyik-másik épületében. Egyik-másik iskola a két év folyamán többször is változtatott hajlékot. Alig telepedett le egy helyen, már mennie kellett tovább: az iskola-padok helyére agyak kerültek. Végelentlen tájékozódás az az iskolai rekviráció, ha szükségeségét el is ismerjük; de viszont hangsúlyoznunk kell, hogy nem volna szabad a nevelési szempontoknak, a pedagógiai és didaktikai elveknek annyira háttérbe szorulniuk. Mert elvitathatatlan igazság az, hogy ez a folytonos költözködés megkérdőjeleli a tanítást és különösen nevelési szempontból káros. Az iskolákat mindenáron vissza kell adnunk rendelkezésüknek.

Az Aradi Közlönyhöz számos szülő fordult azokkal a kérésekkel, hogy írjuk meg, hol legyen az aradi középiskolák, miután ma még az egyes igazgatóságok sem tudnak erre a kérdésre pozitív választ adni. Mert hiszen a tanítató szűlének nem mindegy az iskola elhelyezésének kérdése. Apró gyermekekről, 10—12 éve is tanulókról is van szó itt, akikre nézve nem egészen közömbös az, hogy fél idején két-három kilométert kell gyalogolniuk esőben, hóban, sárban, idegen városrészekben, esetleg késő délutánokon vagy épen este.

A középiskolák igazgatósága, Arad város törvényhatóságával egyetértésben feltérjeasztást is intézett pár hónappal ezelőtt a kultuszminiszteriumhoz és a hadügyminiszteriumhoz és egyidőben el is terjedt a hír, hogy a Lyceumot s a többi iskolai épületek visszaadják az iskoláknak. Kovács Vince kulturális és akivel az iskolák jövő évi elhelyezéséről beszéltünk, kifejtette, hogy erről es évből már beszélni sem lehet. A törvényhatóság feltérjeasztására a kultuszminiszteriumtól érkezett válasz, amelyben Jankovics Béla kultuszminiszter tudatta a polgármesteri hivattal, hogy az iskolák ügyében sendkivül meglehetősen átiratot intézett a hadügyminiszteriumhoz s azt az átiratot Arad város tanácsához is is küldötte. A hadügyminiszterium azonban, bizonyára a hadügyi változások következtében, nem intézkedhetett, mert minden ideig a feltérjeasztásra semmi választ nem adott.

Az aradi iskolák így ebben az esztendőben ott maradnak, ahol tavaly voltak. A gimnázium a kereskedelmi iskola egy részében s a tanító-internátus épületében. A képzőiskola immár három különböző helyen helyezkedik el és pedig az Erzsébet-utcai leányiskolában, a Kaainczy-utcai polgári iskolában és a kereskedelmi iskolában. A felsőbb leányiskola részben a hatodik körben, részben a csanádi palota épületében.

Anglia kaszárnya, arzenál és kórház.

(Churchill cikke a háború folytatásáról.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 1.

Berlin. Hírből jelentik: Churchill lord egy angol folyóiratban cikket melyben többek között a következőket mondja: Volt a kormányban egy irakció, mely azon a nézetben volt, hogy ha Anglia a háborúban részt vesz, ezt csak flottájával teheti. Befolyásos miniszterek, akik azóta nehéz és dicséretre méltó munkával szolgálják hazájukat, erősen ellenezték, hogy csak egyetlen egy katona is partra szálljon Franciaországban. Ha nem lett volna minden jó előbb elkészítve és ha a katonai hatóságok nem értették volna egyet a tervekkel, ki tudja mi történt volna és ki tudja milyen késedelmek jöttek volna elő. Egy rövid szárazföldi háború között, mely Németországnak sikert jelentett volna, és egy hosszú háború közt, mely Németország megáztatásával végződik a merleg egy pillanatig ingadozott.

A háború első explozióján túl vagyunk és most a lovaszárók háború hosszadalmas tüze váltotta azt fel. Csaknem két éve állnak egymással szemben a lövészárókban Európa hadseregei. Az ellenséges államok három dologra koncentrálták életüket: a kaszárnyákra, az arzenálókra és a kórházakra. A háború további folyamata nem útközletekből fog állni, hanem gazdasági és politikai visszahatásokból, melyek mind nehezebb nyomást gyakorolnak majd a népekre. Minden férfi és minden asszony és gyermek, aki dolgozni tud, egy-egy alkotó része a háború gépezetének. Sötét gondolatok nehezdednek Angliára. A nálál a családoknál mindennapi esemény lett. Angliában az izgalom és a lelkesedés az apatiának adott helyet.

Az angol hadsereg Franciaországba ment úgy, ahogy azt Haldane előkészítette. Miniszteriségének nyolc éve alatt mindent meg tett, hogy terveit megvalósítsa és hogy legalább hat-hét gyalogdandárból és megfelelő lovas-ságból álló hadsereget teljesen harcra képes állapotba megszervezen, hogy ezek tizenkét-tizen négy nap alatt Franciaországba legyenek küldhetők, hogy a francia front egyik szárnyán harcolhassanak. French és Nicolson segítségére voltak tervek előkészítésében. Szerény, de praktikus terv volt ez, amelyet minden részletében alaposan kidolgoztak. Ez volt az a maximum, amelyet az önkéntes rendszerrel el lehetett érni. Amikor pedig a sorsdöntő óra elérkezett, minden úgy ment, ahogy azt várták. A franciák jól tudták, hogy Angliának a háborúban való részvétele esetén mit várhatnak tőle és honnan jön a segítség. A mozgósítási terv, a vasúti közlekedési terv és a hadtáp szolgálat, minden kitűnően ki volt dolgozva és amikor a jelt megadták, minden készen állott. A jelt azonban nem volt könnyű megadni, mert igen sokan voltak, akik ellenezték, hogy Anglia részt vegyen a szárazföldi háborúban.

Hága. Diplomáciai helyről közlik, hogy az amerikai kormány elutasította azt a hollandi javaslatot, mely arra kérte az egyesült államok kormányát,

hogy vegyen részt a semleges államok kollektív tiltakozásában az angol intézkedések ellen, melyek a semleges kereskedelmet egészen megszüntetik. Az elutasító jegyzék utal arra, hogy egy későbbi alkalmasabb időpontban szó lehet a tiltakozásról.

Genf. Német-amerikai körökben nagy az elégedetlenség az Unió döntése ellen, mely szerint az „Appam” gőzös nem jogos zsákmány és kénytelenek kiszolgáltatni az angoloknak. St.-Luisban, és Mulvandenban tiltakozó gyűléseket rendeztek emiatt.

Genf. Az angol kereskedelmi tengerész-vállalatok uszjait kijelentették, hogy minden következmények dacára folytatni fogják a harcot a német tengererővel szemben.

London bombázása a levegőből.

(Zeppelinek Anglia felett.)

Budapest, augusztus 1.

Berlin. (Hivatalos.) A Wolff ügynökség jelentik: Több tengerészeti léghajórajunk augusztus elsőjére virradó éjjel Londont és a keleti grófságokat sikeresen megtámadták és ez alkalommal a parti erődműveket, bombázó utageket és katonailag fontos ipartelepkeket bőségesen és látható eredménnyel bombázták. Valamennyi léghajónk a heves bombázás ellenére, melyet az ellenséges tengeri haderők már a felvonuláskor megkezdtek, sértetlenül visszatért. A tengerészeti vezérkar tönkö.

Krisztiania. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A Krosfond nevű gőzös Bergenből érkezett legénysege Hull bombázásáról - a következőket mondja el: A hajó július 28-ára virradó éjjel Hullban horgonyzott és a város felett egy hatalmas Zeppelin jelent meg, mely számos bombát dobott le. Sok ember meghalt és sokan megsebesültek. Egyes katonailag fontos üzemek, valamint fegyver és munició gyárak elpusztultak. A kar több millióra rug. A légnajó olyan magasságra bombázta a várost, hogy a szárazföldi utagek egészen hatástalanoknak bizonyultak. Az angol repülők semmit sem voltak képesek a Zeppelin ellen elérni, mert az olyan ügyesen manőverezett, hogy azok nem tudtak hozzá közeledni. Egy óra hosszat tartott a bombázás, ezután a Zeppelin nyugati irányban eltűnt. Az utódzése sikertelen maradt. A kikötőben is több tetem találatot lehetett megállapítani.

Krisztiania. Londonból érkezett utasok azt beszélik, hogy július 29-án éjjel este át London a na-

boru alatt a legnagyobb borzalmakat. Igen sok emberélet esett áldozatul a Zeppelinek bombázásának.

Rotterdam. A londoni Centrál News szerint a Zeppelin támadás alkalmával öt légnajó, mintegy nyolcvan bombát dobott le a Themse torkolatának közelében.

Százhatvannyolc hadosztály Bruszlov hadserege.

(Majdnem három millió ember harcol az orosz fronton.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 1.

Zürich. A Schweizerische Telegraphen Information jelentik: Az orosz haderőbe, amely a keleti tengerpartia román határig felvonult 2,700,000 gyalogost és 160,000 lovasot osztottak be és most 132 gyalogos és 36 lovas hadosztályból áll. Bruszlov támadó hadsereget, mely eddig csak öt-hat hadosztályból állott, most tizenegy gyalogos hadosztállyal egészítették ki és az most 1,200,000 emberből áll. Pinskiától északra Kwert és huropatkin tabornok 75 gyalogos és 22 lovas hadosztállyal rendelkeznek.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A volyniai offenzíva orias áldozatába került az ellenségnek. Ezt nemcsak az a körülmény bizonyítja, hogy némely szakaszon napokra megbénult az offenzíva, hanem az is, hogy az oroszok kénytelenek voltak jelentékeny erősítéseket összehívni és harcbavetni. Minden tartalékformációt, amelyre talán később lett volna szükségük, minden tekintet nélkül, egyetlen vonalra koncentráltak, hogy sikert mutathassanak föl.

Az orosz hadvezér egyre gyorsabban ragaszkodik ahhoz az eszméhez, hogy kiterjeszkedjen a Lemberghez vivő utat. Lucktól délre és Brody ellen ez sarkalta a támadásokat. A nagy tömegek harcbavetésének Brody kiűrtése lett a következménye.

Az oroszok tizenegy napi harcra, amely rengeteg veszteségekkel járt rájuk nézve, mindössze tizenöt kilométeres térnyerés lett az eredménye, amelynek jó részét önként engedték át, hogy frontjukat megrövidítsék és állásaikat megjavítsák.

Zürich. A svájci lapok jelentik: A magyar-osztrák csapatok porlyazo különmenyeinek harcát bukovinai határterületen tovább tartanak. Azokat az orosz csapatokat, melyek itt harcra készültek, kaukázusi lovasokból alkották és különös feladatokat bízott rájuk. Mindegyik csapat egy altiszt vezetésével 110 emberből áll és géplegyverrel van felszerelve. Egyes nyelvi osztagokat a magyar-osztrák csapatok sűrű erdőben varatlanul megtámadták és halomra lőtték őket. Az oroszok a legutóbbi napokban, a foglyok vallomása szerint, tizenöt ezer embert veszítettek.

Titokzatos zöld fény.

(Anglia zsoldjában állott norvég államtisztviselő.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 1.

Rendkívül érdekes kémkedési esettel foglalkozik a bergeni rendőrség, amely jellemző világot vet az entente diplomáciájának szándékaira. Csak a napokban emlékeztünk meg arról a nagyarányú kémhálózatról, amellyel Oroszország körülményei Svédországot is imigriani tudósításnak szentelt ma Norvegiától érkezik a hír, hogy ott jöttek nyomára egy aranyláng a svédországi kémkedéshez hasonló esetnek.

Az entente úgy látszik felosztotta maga között a semleges Skandináv államokat s toszogató kémrendszerével előbb egyiket, aztán másikat akarja béklyóba kötni.

A bergeni eset szinte novellisztikus színezetű. Körülbelül egy félévvel ezelőtt O. W. Randsen név alatt egy fotográfus telepedett le a virágzó norvég kikötő városában. A nagy törvész után új szépségekkel ökesen feltámadt s. orgánus életű városban eleinte semmi feltűnést nem kellett az új fényképező üzlet, legfeljebb a szomszédoknak tűnt fel, hogy a norvég név fotóművész erősen angolozásos típusú férfi s a norvég nyelv sajátos idiomáját is nagyon angolosan beszéli. Később azonban szélesebb körben is érdeklődést keltett a festőművész lakásából éjjelente kiszáradó zöldes fény, amelynek titokzatoságáról csakhamar beszélni kezdtek az emberek. Ugyanebben az időben történt, hogy a rendőrség rendkívül nagy apparátussal indította meg a nyomozást a norvég külügyi hivatal megkeresésére. A külügyminisztériumból meg nem állapítható módon egy rendkívül értékes okmány tűnt el és pedig a legsajátságosabb körülmények között. Az a magasrangú államhivatalnok, aki az okmányt bizonyos javítások és átdolgozások végett kezéhez kapta, mint egy deklatív regényben szokás az: a külügyminisztérium épületéből lakására vitte és a csészékébe zárta. Legnagyobb meglepetésére és kétségbaesésére a következő napon, noha a páncélszekrény teljesen érintetlen volt, az okmányok hűt helyét találta. Az államhivatalnokot letartóztatták és a rendőrség megindította a legszélesebb körben a nyomozást, sokáig azonban eredménytelenül. Egy este a fotóművész ablaka alatt a bergeni polgárok közül többen bámulták a zöld fény kiszáradását, amelyre végre egy rendőrszem is figyelmessé lett. A rendőr a szokatlan világítás okáról megakartván győződni, csengetett s bebocsátást kért a fényképező lakásába. Mert az volt éppen a szokatlan, hogy nem a műteremből, hanem a lakás ablakából verődött ki ez a csodálatos színű fény. Randsen meglepetve fogadta a rendőrt, bevittette a szobába, ahol felvilágosítást adni nem tudott, sőt kijelentette, hogy nála egyáltalán semmit sem tud a zöld fényről szó nem lehet.

Másnap azonban újból kilátásként a lezárt ablakokon keresztül is a titokzatos fény, s most már a rendőrség a legnagyobb óvatossággal ugyan, de nyomozni kezdte ennek az eredetét. Csakhamar kiderült, hogy az illető fotográfus angol származású, álnéven viselő ember, s valódi neve Rower. Egy este megvárta, míg kiáshatja a fény és a fotográfus eltávozik haziról. A rendőrség, zsebében a házkutatási engedéllyel, betépett a megjelölt helyen magánosan elő Rower szobájába, s kutatni

kezdett. Csakhamar meglelte a zöld fény előidézőjét: egy higanylámpát, amelyet rendszeren a pénzhamisítók szoktak használni. A rendőrség már-már azt hitte, hogy veszedelmes pénzhamisítót fogott el, midőn ügyelmesebb kutatás után egy kis faliszekrény rejtekében rátaláltak az ellopott külügyminiszeri aktára, amelyről a fotográfus esténként a zöld lámpa fénye mellett készívelte a legpontosabb felvételeket. Letartóztatása után arra a kérdésre, hogy miért kellett letartóztatni az iratot, holott egyszerűbb lett volna annak a maga egészében való továbbítása, azt felelte, hogy ez lehetetlen volt, mert a feladatot gyorsan kellett elvégeznie, az okmány pedig szorított nagy terjedelmű. Arra a kérdésre pedig, hogyan jutott a hivatalnok pénzszerényéből az okmány dírtokba, azt a meglepő választ adta, hogy az okmány sohasem volt a pénzszerényben, mert a nevezett magasrangú államhivatalnok Anglia zsoldjában álló ember volt.

H I R E K.

LEGÚJABB.

Röggel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Utolsó olasz offenzíva.

— Run az orosz bankok ellen. —

Basel. A Baseler Nachrichtenek jelenik Pétervárról: A Russkoje Slowo jelenti, hogy a hadügyminisztériumban legközelebb változás fog beállni. Szavajev tábornok ismét a tábori hadsereg hadbiztosa lesz.

Frankfurt. Stockholmból jelentik: A pétervári bankárok letartóztatásával kapcsolatban a közönség megrohanta a bankokat és legtöbben felmondták betétjeiket.

Zürich. A Tagesanzeigernek jelenik Milánóból: Bosselli miniszterelnöknek az olasz fronton való tartózkodását a lapok úgy kommentálták, hogy ez az előjele az új, nagy és talán utolsó olasz offenzívának. Olaszországban erő békevágy kezd észrevesztő lenni.

Ejtel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Hughes az amerikai németek ellen.

Rotterdam. Newyorkból jelentik: Hougues egy beszédében, melyben kijelentette, hogy az elnökkéjelölést elfogadja, azt mondta, hogy szilárdan fog kitartani az amerikai jogok mellett és nem lesz hajlandó két értelmű nyilatkozatokba bocsátkozni. Az Amerikában lévő német propagandára nézve kijelentette, hogy a kormány mulasztást követelt el, a mennyiben nem tett ellene gyors intézkedéseket.

Basel. Tokióból jelentik: A pénzügyminiszter kijelentette, hogy Japán legközelebb Onillel barátsági szerződést köt. Japán husz gőzöst adott el Onillenek.

Megengedi a Hadi Termény a malmoknak a vámörlest.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Jelentette már az Aradi Közlöny, hogy nemcsak a malom tulajdonosok, hanem a togyasztó közönség körében is élénk feltűnést keltett a Hadi Termény r.-t.-nak az a körlevele, amelyben a vele szerződéses viszonyban levő malmoknak eltiltotta a vámörlest, vagyis nem engedte meg, hogy a malmok magánfelek számára is végezzenek őrlést. Ez intézkedés miatt több megkeresést intéztek a Hadi Termény igazgatóságához és arra kérték: változtassa meg ezt az elhatározását. A panaszok arra hivatkoztak, hogy a közönség nem szolgáltató ki olyan precízen, ha a legnagyobb termőképességű malmokat eltiltják a magánörlestől. Felemlítettek, hogy vannak olyan községek, amelyekben az összes malmok szerződéses kötöttek a Hadi Termény r.-t.-al és ennek következtében a lakosság kénytelen távolabbi községekbe vinni gabonáját megörles céljából, ami rendkívül idővesztéses és a malmuvar viszonyok mellett pénzvesztéses jelent számára. Aradon például az volna a helyzet, hogy az ittlakok buzájukat szintén képtelenek lennének megörlesíteni, mert tudomásunk szerint a város összes malma szerződéses kötöttek a Hadi Termény r.-t.-al s ennek következtében legfeljebb csak egy-ke. vizualtom állna a közönség rendelkezésére.

A Hadi Termény r.-t. úgy látszik akceptálta a felhozott érveket és a mai napon a malmokhoz intézett körlevelében kijelenti, hogy előbbi körlevelének harmadik szakaszát módosítja. Ez a szakasz tiltotta el ugyancsak a Hadi Termény-malmoknak a vámörlest. Az igazgatóság ez újabb értesítés szerint megengedi a szerződéses malmoknak a vámörlest, azonban kijelenti, hogy azt joga lesz a jövőben minden indokolás nélkül is megtiltani.

— Az aradi törvényszék új elnöke. Az aradi királyi törvényszék ma délelőtt 12 órakor a fő tárgyalási terembe, teljes ülés keretében ünnepelte meg a törvényszék új elnökének Schartner Sándor dr. eskütelését. A teljes ülésen jelen volt a királyi törvényszék és járásbírói bírósági és jegyzői kara és a királyi ügyészség. A teljes ülés elnöke, Bittó József táblabíró olvasta fel a kinevezési okmányt, majd felkérte Schartner Sándor dr.-t a hivatali eskü letételére. Ezután Iormás beszédében, meleg szavakkal üdvözölte az új elnököt. Schartner Sándor dr. elnök meghatva válaszolt az üdvözlő beszédre. Beszéde elején meleg hangon emlékezett meg elődjéről, Fabián Lajos dr. kuriai bíróról, aki magas színvonalra emelte az aradi törvényszéket. Arra kérte munkatársait, hogy támogassák őt új és nehéz feladatában, teljes magánfelekkel, hogy sikeresen folytathassa elődje munkáját. A beszéd befejezésével a szokásos formák szerint a törvényszéki bírák és ügyészek egyenként üdvözölték az új elnököt s ezzel az ünnepség befejeződött. Schartner Sándor dr. táblabíró már hétfőn megkezdte működését új hivatalában.

— Kitüntetés. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül Krikszán Ferenc, Stritler Ferenc honvédeknek, Márton István szakaszvezetőnek és Keszey Vilmos őrmesternek a 2. honvéd gyalogezredben a 2. osztályú vitézségi érméjével adományozta.

— **Miskolczi gazdák a város lakóinak adják el gabonájukat.** *Miskolczi* jelentik: Előrelátó gondoskodással a városi lakosság ellátásának leneti biztosítása érdekében, Nagy Ferenc dr. polgármester értekezésre hívta össze a miskolci gazdákat, akik nagy számban jelentek meg. A polgármester ismertette a gazdákkal a kormányrendeletet, mely szerint minden tervényhatóság kizárólag a saját területén vásárolhat gabonát, így tehát Miskolc lakossága is csak ott szerezheti be terményszükségletét. Arra kérte a gazdákat, hogy terméseiket itt árassák el és ne tartsa őket vissza ettől az a fáradság, hogy kis mennyiségekben kell azt eladni, mert máskülönb a Hadi Termény útján komplikáltan és nehézségekkel jutna a lakosság szükségletéhez. Figyelemztette a gazdákat arra is, hogy a maximális árnál magasabbban nem szabad terményt eladni, mert ezzel súlyos büntetés jár. Csorba József és Majoros János többi gazdájai nevében is kijelentették, hogy készségesen tesznek eleget a polgármester felhívásának és gondoskodnak arról is, hogy a maximális árat ne játssza ki senki. A polgármester köszönetet mondott a gazdáknak készségükért, amely biztosítja, hogy a miskolci termés Miskolc lakosságának ellátására fog szolgálni.

— **Osszeesküvés Casement kiszabadítására.** Kottencamból jelentik: A londoni rendőrség egy nagy összeesküvésnek jött nyomára, amely Casement kiszabadítására törekedett. Husz ut és Casement ket öret letartóztatták.

Hágaból táviratozzák: A Vaterlandnak jelentik Londonból: Casement mostanra visszatartotta barátainak minden kísérletét, amellyel arra akarták bírni, hogy írja alá kegyelmi kérvényt. Kijelentette, hogy tettét csak azért sajnálja, mert ennek következtében most már nem értheti meg a háború végét, ami kétségteletlenül Anglia leveretésével és Irország felszabadításával fejeződik be. A Casement megkegyelmezése érdekében megindított mozgalom egyre nagyobb terjedelmet ölt és most már ácsapott a brit hadseregre is. Négy tisztelet letartóztattak, mert zendülésre biztatták csapataikat, arra az esetre, ha Casementet kivégeznek. Az ir munkásügyletek táviratoztak Wilson elnöknek, hogy tegyen lépéseket Casement megkegyelmezése érdekében. Asquith az utóbbi napokban egész sereg fényes levelet kapott, amelyben bejelentik, hogy egyetlen órával sem fogja túlélni Casementet. Jól bevett körök véleménye szerint Casementnek lehetetlen megkegyelmezni, ha csak az utolsó pillanatban maga nem kér kegyelmet György királytól.

— **Új titkos tanácsosok.** A király Széchenyi Bertalan grófnak, a főrendiház alelnökének és Sennyey Béla báró nagybirtokosnak, a főrendiház tagjának, a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Szerb egyházi zsinat.** Karlócáról jelentik: Nikolics Murofán püspök, helyettes metropolita a magyarországi görögkeleti szerb egyház zsinatját augusztus 7-ére rendes ülésre Karlócára hívta egybe.

— **Kormány által letöltött sertések.** A kormány ügylátszik egységes irányt akar adni a sertéshizlálásnak és a lakosság zsirellátásának. Erre mutat az a hír, amelyet csabai tudósítónk jelent, amely szerint a kormány az alispán, illetve a csabai főszolgabíró útján letöltötte a csabai sertéshizlalo mintegy 4000 darabból álló sertésadományát és felhívta az alispánt jelentéstételre az iránt, hogy Békésmegye közellátására hany darab sertés szükséges. Daimel Sándor dr. alispán 2000 darab sertést jelentett be, de természetesen akként, hogy e 2000 darab levágása ne egy időben, vagy rövid idő alatt, hanem részletekben történjék.

— **Jubilárió hírdetőiroda.** A Bloekner Izidor-féle budapesti hirdetőiroda most ünnepli tennállásának huszonötödik évfordulóját. Az iroda negyedszázados működésével jelentékenyen hozzájárult a magyar gazdasági élet fölvirágztatásához, mert becsületes és ügyes reklámmal egészséges kapcsolatot létesített a fogyasztóközönség és a hazai ipar és kereskedelem között. A jublárió irodát ünnepe alkalmából nagyon sokan fölkeresték üdvözlőükkel.

— **A román egyházi kongresszus kezdete.** Nagyszombatól jelentik: A görög keleti román kongresszus Vlad Aurel mandátumát szabálytalanságok miatt igazoló bizottságú utasította. A kongresszus megalakulása után Popa György dr., aradi királyi törvényszeki bíró indítványt adott be, hogy a kongresszus a miniszterelnök útján öte-százévezredes módoló tavrátot intézzen. Az indítványt egyhangúlag elfogadták.

— **Mutáság hajtóteknő céra.** Menyhercza tündöz közönsége július 29-én jöteknő-céru Krisztna-napi tombolát és táncestélyt rendezett, melynek tiszta jövedelmét 286 kor. 30 fillért az Aradi Közlöny kiadóhivatalának utalványon beküldött a rendezőség, kérve, hogy az összeget a vármegyei hadiozvegyek és hait árvák alapja javára fordítsák. Az összeget rendezetési helyére juttatták.

— **Achmed Riza Budapesten.** Bécsből jelentik: Achmed Riza szenator, a török parlament egykori elnöke, ma Bécsbe érkezett. Holnap Budapésre utazik és érintkezésbe lép Tisza Istvan gróf miniszterelnökkel.

— **Tévedés.** Ma este tizenegy óra tájban a városnéző toronyőre telefonon értesítette a rendőrség központi ügyeletét és a tűzoltóságot, hogy a Csutora-utca külső részén tűz van. A tűzoltóság teljes felszereléssel vonult ki a Csutora-utca, ahol azonban semmiféle tüzet nem találtak. Ellenben mint utóbb értesült a tűzoltóság, a zádoriaki határban pusztított a tűz. A nagy apparatussal kivonult tűzoltóság és rendőrség a tévedés megállapítása után beronult a lakanyába.

— **Unerwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Hollós cégnél,** főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállalatnak. 4697

— **A kiadóhivatal izenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentsék be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiány-

ról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

— **Tüntetések Venizelosz ellen.**

Gen. A Petit Parisienne athéni jelentése szerint a Zaimisz-kormány tagjai tanácsot tartottak, melyben elhatározták, hogy semlegesességük igazolására, nem jelölték magukat a választásokon. Ez a hír más oldalról nincs megerősítve.

München. Athénből jelentik: Prevezaban a tartalékosok ekkeseredett tüntetéseket rendeztek Venizelosz ellen. Az athéni királyi kastély előtt naponta viharos demonstrációk vannak a király mellett. A Sarrail es Zaimis közti válság egyre élesebbé lesz.

Luganó, Turinből jelentik: A Gazetta de Popolonnak jelentik Szalonikiból. Az idérkezett orosz csapatokat nagy lelkeséssel fogadták. A Curiera dela Sera megjegyzi ennek jelentését, hogy az oroszok, akik Bulgariát meglermetették, most megbüntetik annak a bolgárokat, akik az ellenség mellé álltak.

TARKASÁGOK.

(Már nem kíváncsi.) Két egymással szemben levő korcsnádbn legények mulatnak. Aki a jókedvű ifjak mutatozását nézte, feltűnt neki, hogy az egyik vendéglőben csupa erős, széles vállu, a másikban, vézna gyenge testalkatú fiatalemberek huzatták a legujabb háborus nótákat a cigányul. A kíváncsi szemlélő odament az egyik csoporthoz és megkérdezte:

— Kik mulatnak itten?

— *A. tauglichok* — volt a büszke válasz.

Elment a másik korcsnába és ott is érteklődött:

— Hová valók és kicsodák, akik oly vigán vannak odabenn?

— *Az alkalmatlanok* — hangzott még emelkedetiebb hangon a felelet.

Most a kíváncsi ember így szólt:

— Azt még erdem, ha a tauglichok jókedvűek, boldogok, hogy a hazának segítségére lehetnek, de mit akarnak maguk, akiknek szégyentelni kellene, hogy ilyen nyápicok.

No, több se kellett: Az „alkalmatlan“ e kijelentés után megragadta a kíváncsiságot urát és olyan alaposan helyben hagyta, hogy alig tudott beszélni.

— Kíváncsi-e még az ur valamire? — kérdezte most az egyelőre alkalmatlan hős.

— Nem! — szólt és odább állott.

(Párisi élelapokból.) Kávészázi beszégetés.

— A háboru, kedves barátom, olyan, mint a mosi.

— ?

— A legjobb helyek, — hátal vannak.

Per tu.

X. hadnagy új tisztiszolgát kapott.

— József, — szólt hozzá — vedd tudomásul, hogy én a tisztiszolgámmal csak per tu beszélek.

— Nagyon okosan teszed, kedves hadnagynom.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Vas huszfilléres.

(Augusztus 2-án bocsátják ki.)

Az Aradi Közlöny tudósítottja.

Arad, aug. sz. 1.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókiutéséhez a múlt napokban megérkeztek a vas huszfilléresek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy ötven millió koronát meg nem haladható összeg erejéig huszfilléres váltópénz érmet fognak vasból veretni a monarchiában. Egy kiló vasból 300 darab huszfillérest fognak verni, a huszfilléresek átmérője huszonegy milliméter lesz. Magyarországon tizenöt millió korona, Ausztriában pedig 35 millió korona értékű érmet fognak verni. A vas huszfilléres kiállítását a nikkelt huszfilléresektől csak annyiban tér el, hogy a vas huszfilléres képlapján a magyar szent korona, illetve a császári sas kisebb. A vas huszfilléres érme kiadásának azonos összegű nikkelt érme bevonásával kell történnie. A vas huszfilléres kiadása augusztus 2-án kezdődik.

A régi nikkelt huszfilléreseket 1917. január 1-vel forgalmon kívül helyezik. Ilyenfajta a régi huszfilléres a magánforgalomban csak 1916. évi december 31-ig fogadható el névértékben. A régi huszfillérest az állampénztárak és hivatalok többé nem adhatják ki, ellenben kötelesek azokat 1917. április 30-ig mindennemű fizetésnél és beváltás véggett névértékben elfogadni.

— Széna és szalma önkéntes felajánlása. Varjassy Lajos polgármester a hadvezetőség széna és szalma szükségletének biztosítása érdekében felhívja Arad város gazdáikodó közönségét, hogy a tulajdonukban lévő és a saját házi és gazdasági szükségletüket meghaladó mennyiségű szénát és ózát, valamint tavaszi szalmát a hadvezetőség részére önkéntes eladásra hivatalában annál inkább jelentsék be,

mert amennyiben ez uton kellő mennyiségű széna és szalma a hadvezetőség részére önkéntesen felajánlva nem lesz, ezen terményeket alacsony áron rekvirálják. Megjegyzni még, hogy a kapitányi és gáji alkaptányi hivatalokat egyidejűleg utasította arra, hogy a gazdaságosságát ellenőrizzék, hogy feles széna és szalmakészleteiket beje entették-e. Önkéntes ajánlatok Arad város polgármesteri hivatalában teendők meg.

— Szállítás a honvédség részére. A m. kir. honvéd központi raktár 1000 kgr. fátalpszeg szállítására nyilvános pályázatot hirdet. Határidő augusztus 31. Bővebbet a kereskedelmi és iparügyminiszternél.

A szerkesztésért felel:

Madnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NYILTTÉR.

(Ez csak rovat alatt közölteték: nem vállalunk felelősséget)

ARADI KÖZLÖNY

1916. évi augusztus hó 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre	28 K. — fill.
Fél évre	14 " — "
Negyed évre	7 " — "
Egy óra	2 " 40 "

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 " — "
Negyed évre	8 " — "
Egy óra	2 " 80 "

Tessék mutatvány számot kérni:

A Békéscsabai Sertéshizláló
Részvénytársaság

ellenőri

Állásra pályázatot hirdet. A fizetési igényeket is tartalmazó kérvények

f. évi augusztus 10 ig

a Békésmegyel általános takarékpénztárhoz Békéscsabán intézendők. Felszemű, vagy félszemű rokant katonák és irodai munkákban jártas egyének előnyben részesülnek. Az állás azonnal elfogajlandó. 4000

Megérkeztek a legújabbban felvett

Columbia

lemezek.

Gyóni Géza: Csak egy éjszakára küldjétek el őket!.. Ha majd egyszer mindenki visszajön... A testamentum. Ide banda, Daru madár ha elszálsz délfele... Rózsai néni... Ott, ott... A dalokat Király Ernő énekl. Kapható kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél 1851

Arad, Szabadság-tér 5—6.

Jó családból való leány,
akinek szép írása van
és németül is tud

HAJÓS ÁRPÁD

laboratóriumában felvétetik.

Ha tyukszeme van és
gyötri nagy kín,
A legjobb gyógyszer
az Anagalin.

Ara utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat
nyertünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinficiálja, utóise
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai tehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomoretöltő szer,
finom fűszeres ízű, zson-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegék részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepsin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehezen beszerezhető Acidol pepsin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

15291—1916. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagym. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 42972—916. sz. rendeletével, a zsiradékoknak és olajoknak a gyógyszerészet körében való felhasználása tárgyában akként rendelkezett, hogy a gyógyszerkönyv és orvosi rendelvény alapján készített gyógyszerek, ugyancsak az engedélyezett gyógyszerkülönlegességek előállításához emberi táplálékul alkalmas szalonnát, zsirt, természetes, akár friss, akár olvasztott vaját, mesterséges vaját, vagy margarint, valamint bármiféle más állati és növényi zsirt, zsiradékot és olajat az 1.853—1916. M. E. számú rendeletben meghatározott korlátokra való tekintet nélkül szabad fel-

használni, feldolgozni, idegen anyaggal keverni, vagy egyébként átváltoztatni.

Green, főkapitány.

A főtér legforgalmasabb helyén

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

augusztus 15-től

k i a d ó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

Magyar Királyi államvasutak.

170876—1916. szám.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasúti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomás	állomáson 1916. augusztus hó	21-én.
Arad	..	11-én.
Békéscsaba	..	29-én.
Brassó	..	16-án.
Budapest dunapart teher p. u.	..	18-án.
Budapest—Józsefváros	..	23-án.
Budapest nyugoti pályaudvar	..	24-én.
Debreczen	..	25-én.
Eszék	..	23-án.
Fiume	..	14-én.
Győr	..	25-én.
Kaposvár	..	21-én.
Kassa	..	22-én.
Kolozsvár	..	18-án.
Losonc	..	29-én.
Miskolcz	..	14-én.
Nagyszében	..	23-án.
Nagyvárad	..	30-án.
Pápa	..	17-én.
Pécs	..	31-én.
Pozsony	..	18-án.
Sátoralja-Ujhely	..	24-én.
Szabadka	..	16-án.
Szatmárnémeti	..	22-én.
Szeged	..	17-én.
Szolnok	..	28-án.
Temesvár Józsefváros	..	28-án.
Ujvidék	..	30-án.
Zágráb	..	..

Budapest, 1916. évi július hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik).

17276—1916.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. miniszterium a kávé forgalombahozatala tárgyában 2807—1916. M. E. számú rendeletével a következőképp rendelkezett:

2. §. Az 1. §-ban megjelölt cél érdekében a kávékészleteket az alábbi rendelkezések szerint be kell jelenteni.

1. Mindazok az egyének, jogi személyek és cégek (kereskedelmi vállalatok, szövetkezetek, stb.) akik bármilyen kávé továbbadás céljára, vagy ipari (pörkölő, kávéház, kávémérés, vendéglő, cukrászda, stb.) üzemükben való felhasználás, vagy egyébként nem saját háztartásukban való fogyasztás céljaira tartanak raktáron, ugyancsak azok is, akik bármilyen kávé más részére tartanak őrizetben és pedig minden fajta nyers és pörkölt kávékészletük egész mennyisége tekintetében.

2. Mindazok, akik nem esnek az 1. pont alá, amennyiben kávékészletük az 50 kilogrammot meghaladja.

A 2. §. szerint bejelentésre kötelezettek kötelesek a bejelentésben készleteiket nyers kávé vagy pörkölt kávé szerint részletezni.

A 2. §. 1. pontja szerint bejelentésre kötelezettek kötelesek továbbá kávékészleteiket az 1916. év augusztus hónapjától kezdve minden hónap-

ban a hónap 15. napján volt állapot szerint legkésőbb az illető hónap 20. napjáig újból bejelenteni.

A 2. §. 1. pontja értelmében bejelentésre kötelezett egyének, jogi személyek és cégek, akik nem közvetlenül a fogyasztás, hanem viszonteladás céljaira egy tételben legalább 50 kg. mennyiségű kávé hoznak forgalomba, kötelesek azt az e célra a kávéközponttól beszerezhető bejelentőlapokon a Kávéközpontnak legkésőbb 24 óra alatt bejelenteni.

Azokat a mennyiségeket, amelyek az 1916. évi július hó 15. napján vagy ezt követően valamely hónap 15. napján bejelentésre kötelezett részére fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles a rendeltetési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

Azok, akik a bejelentésre kerülő kávé mennyiségét más részére tartják őrizetben, a rendelkezésre jogosult nevét és üzletének, illetve tartózkodásának helyét is kötelesek bejelenteni.

4. §. A 2. §. 1. pontja szerint bejelentésre kötelezettek a bejelentéseket közvetlenül a Kávéközpontnak (Budapest, V., Nádor-utca 19.) kötelesek beküldeni.

A jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetik mindazoknak az egyéb kávékészleteknek 50 kg-ot meghaladó része is, amelyek a jelen rendelet 2. §-ának 2. pontja szerint bejelentésre kötelezetteknek 1916. évi július hó 15. napján bejelentés alá esnek.

A jelen §. szerint zár alatt álló bármely mennyiségű kávé pörköléséhez a birtokos a Kávéközpont engedélyét tartozik kikérni.

Zár alatt álló kávékészletét a birtokos köteles gondosan megőrizni.

Mindazok, akik kávé adásvételével iparszerűen foglalkoznak, jogosítva vannak a jelen §. szerint zár alá vett kávékészletükből a zár alá vétel hatályának megszűntéig (jelen §. utolsó bekezdése) a Kávéközpont külön engedélye nélkül összesen legfeljebb 8 méterházasát meg nem haladó mennyiséget forgalomba hozni.

14. §. Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél közreműködik, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntelendő.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti és többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára fordítandó.

Magánháztartások 50 kg-on felüli készleteiket hivatalom iparügyi osztályánál 8 nap alatt szóval, vagy írásban kötelesek bejelenteni.

Egyébb érdekeltek az előírt bejelentő lapokat és a szükséges levélborítékokat ugyancsak hivatalom iparügyi osztályában átvéhetik. Arad, 1916. július hó 27.

Green, főkapitány.

Értesítés!

Az

„Ibolya Doré”

készítmények a mai naptól kezdve a következő árakban kerülnek forgalomba:

Ibolya Doré-crém 1 tégely		K. 1-50
Ibolya Doré-szappan 1 drb		K. 1-50
Ibolya Doré-tej 1 üveg		K. 1-50
Ibolya Doré-hőlgypor 1 dob.		K. 1-50

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ára 2-40 korona.

Szűrvesztő-Depilator. El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szernek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapítattott 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

